LAW, POLICY AND SOCIETY ПРАВО, ПОЛИТИКА И ОБЩЕСТВО - HUQUQ, SIYOSAT VA JAMIYAT
ILMIY-TAHLILIY JURNAL
Issue - 11(2026) / ISSN 3030-3052 Available at www.uznauka.uz

XALQARO TERORIZM XALQARO JINOYAT SIFATIDA

Mamadjonov Og‘abek Orifjon o‘g‘li

Toshkent davlat yuridik universiteti Biznes huquq va sud himoyasi fakulteti 1-bosqich talabasi

Elektron pochta: ogabekmamadjonov345@gmail.com

Annotatsiya. *Mazkur maqolada xalqaro terrorizmning mazmuni, uning xalqaro jinoyatchilik tizimidagi o‘rni va davlatlar hamda xalqaro tashkilotlar xavfsizligiga ta’siri kompleks huquqiy jihatdan tahlil qilinadi. Terrorizmning yagona universal ta’rifi yuzasidan xalqaro huquqda hanuz to‘liq kelishuv mavjud emasligi, biroq terroristik harakatlarning muayyan turlari alohida xalqaro konvensiyalar bilan jinoyat sifatida belgilanganligi yoritiladi. BMTning xalqaro-huquqiy hujjatlari, Xavfsizlik Kengashining 1373-son rezolyutsiyasi, BMTning Global aksilterror strategiyasi, O‘zbekiston Respublikasi qonunchiligi hamda Global Terrorism Index 2025 ma’lumotlari asosida muammo o‘rganiladi. Tadqiqot natijasida terrorizmga qarshi kurashda jinoiy-huquqiy ta’qib, moliyaviy oqimlarni to‘sish, xalqaro hamkorlik, profilaktika va inson huquqlariga rioya etish o‘zaro uyg‘un bo‘lishi lozimligi asoslantiriladi.*

Kalit so‘zlar: *xalqaro terrorizm, xalqaro jinoyat, transmilliy jinoyatchilik, xalqaro huquq, BMT, terrorizmni moliyalashtirish, xalqaro hamkorlik, inson huquqlari, O‘zbekiston qonunchiligi.*

МЕЖДУНАРОДНЫЙ ТЕРРОРИЗМ КАК МЕЖДУНАРОДНОЕ ПРЕСТУПЛЕНИЕ

Мамаджонов Огабек Орифжон угли

Студент 1-го курса факультета бизнес-права и судебной защиты

Ташкентского государственного юридического университета

LAW, POLICY AND SOCIETY ПРАВО, ПОЛИТИКА И ОБЩЕСТВО - HUQUQ, SIYOSAT VA JAMIYAT
ILMIY-TAHLILIY JURNAL
Issue - 11(2026) / ISSN 3030-3052 Available at www.uznauka.uz

Электронная почта: ogabekmamadjonov345@gmail.com

Аннотация. В данной статье представлен всесторонний правовой анализ природы международного терроризма, его места в системе международных преступлений, а также его влияния на безопасность государств и международных организаций. Отмечается, что, несмотря на отсутствие в международном праве единого, общепризнанного определения терроризма, отдельные виды террористических актов криминализированы в ряде международных конвенций. Вопрос рассматривается на основе международно-правовых актов ООН — включая резолюцию Совета Безопасности 1373 и Глобальную контртеррористическую стратегию ООН, — а также законодательства Республики Узбекистан и данных “Глобального индекса терроризма — 2025”. В исследовании делается вывод о том, что эффективная борьба с терроризмом должна сочетать в себе уголовное преследование, пресечение финансовых потоков, международное сотрудничество, профилактические меры и соблюдение прав человека.

Ключевые слова: международный терроризм, международная преступность, транснациональная преступность, международное право, ООН, финансирование терроризма, международное сотрудничество, права человека, законодательство Узбекистана.

INTERNATIONAL TERRORISM AS AN INTERNATIONAL CRIME

Mamadjonov Og‘abek Orifjon o‘g‘li

1st-year student, Faculty of Business Law and Judicial Protection, Tashkent State University of Law

LAW, POLICY AND SOCIETY ПРАВО, ПОЛИТИКА И ОБЩЕСТВО - HUQUQ, SIYOSAT VA JAMIYAT
ILMIY-TAHLILIY JURNAL
Issue - 11(2026) / ISSN 3030-3052 Available at www.uznauka.uz

E-mail: ogabekmamadjonov345@gmail.com

Abstract. This article provides a comprehensive legal analysis of the nature of international terrorism, its position within the system of international crime, and its impact on the security of states and international organizations. It highlights that, while there is no single, universally agreed-upon definition of terrorism in international law, specific types of terrorist acts have been criminalized through various international conventions. The issue is examined based on UN international legal instruments—including Security Council Resolution 1373 and the UN Global Counter-Terrorism Strategy—as well as the legislation of the Republic of Uzbekistan and data from the Global Terrorism Index 2025. The study concludes that effective counter-terrorism efforts must integrate criminal prosecution, the disruption of financial flows, international cooperation, preventive measures, and the observance of human rights.

Keywords: international terrorism, international crime, transnational crime, international law, UN, financing of terrorism, international cooperation, human rights, legislation of Uzbekistan.

KIRISH. XXI asrda xalqaro xavfsizlikka tahdid solayotgan murakkab omillardan biri xalqaro terrorizmdir. Terroristik harakatlar inson hayoti va sog‘lig‘iga tajovuz qilish bilan cheklanmay, davlat suvereniteti, hududiy yaxlitligi, siyosiy barqarorligi, iqtisodiy taraqqiyoti va xalqaro munosabatlar tizimiga ham salbiy ta’sir ko‘rsatadi. Bunday jinoyatlarning tayyorlanishi, moliyalashtirilishi, ijrochilari va targ‘ibot tarmoqlari bir nechta davlat hududiga yoyilishi mumkin. Shu sababli terrorizmga qarshi kurash faqat milliy jinoyat-huquqiy choralar bilan cheklanmay, xalqaro hamkorlikni ham talab etadi.

LAW, POLICY AND SOCIETY ПРАВО, ПОЛИТИКА И ОБЩЕСТВО - HUQUQ, SIYOSAT VA JAMIYAT
ILMIY-TAHLILIY JURNAL
Issue - 11(2026) / ISSN 3030-3052 Available at www.uznauka.uz

Mavzuning dolzarbligi shundaki, terroristik guruhlar zamonaviy aloqa vositalari, raqamli platformalar, noqonuniy moliyaviy kanallar va transchegaraviy tarmoqlardan foydalanmoqda. Xalqaro hamjamiyat esa bir tomondan terroristik faoliyatni samarali to‘xtatishi, ikkinchi tomondan qonuniylik, adolatli sudlov, shaxsiy daxlsizlik va boshqa fundamental huquqlarni ta’minlashi zarur. BMT ham terrorizmga qarshi barcha choralar xalqaro huquq, jumladan inson huquqlari, qochqinlar huquqi va xalqaro gumanitar huquq majburiyatlariga muvofiq bo‘lishi kerakligini ta’kidlaydi [2].

Maqolaning maqsadi — xalqaro terrorizmning xalqaro jinoyat sifatidagi huquqiy tabiatini ochib berish, unga qarshi kurashning xalqaro va milliy-huquqiy mexanizmlarini tahlil qilish hamda mavjud statistik ma’lumotlar asosida amaliy xulosalar ishlab chiqish. Tadqiqotda tizimli, formal-yuridik, qiyosiy-huquqiy va statistik tahlil usullaridan foydalanildi. Manba sifatida BMT hujjatlari [1], [2], [3], O‘zbekiston Respublikasi Jinoyat kodeksi [8] va Global Terrorism Index 2025 hisobotidan [5] foydalanildi.

ASOSIY QISM (MUHOKAMA VA NATIJA). Xalqaro terrorizm tushunchasi va uning xalqaro jinoyat sifatidagi huquqiy mohiyati. Terrorizm — aholida qo‘rquv uyg‘otish, davlat yoki xalqaro tashkilotni muayyan qaror qabul qilishga yoxud qarordan voz kechishga majburlash, siyosiy yoki boshqa maqsadlarga zo‘ravonlik orqali erishishga qaratilgan jinoiy faoliyatdir. Xalqaro terrorizm esa bunday faoliyatning xalqaro tus olgan ko‘rinishi bo‘lib, uning tayyorlanishi, sodir etilishi, moliyalashtirilishi, boshqarilishi yoki oqibatlari ikki yoki undan ortiq davlat bilan bog‘liq bo‘lishi mumkin. Masalan, jinoyat bir davlatda rejalashtirilib, boshqa davlat fuqarolari yoki obyektlariga qarshi sodir etilishi, mablag‘lari uchinchi davlatdan o‘tkazilishi mumkin.

LAW, POLICY AND SOCIETY ПРАВО, ПОЛИТИКА И ОБЩЕСТВО - HUQUQ, SIYOSAT VA JAMIYAT
ILMIY-TAHLILIY JURNAL
Issue - 11(2026) / ISSN 3030-3052 Available at www.uznauka.uz

Xalqaro huquqda terrorizmning barcha ko‘rinishlarini qamrab oluvchi yagona, universal va barcha davlatlar tomonidan bir xil qabul qilingan ta’rif shakllanmagan. Biroq bu holat terroristik harakatlar huquqiy jihatdan tartibga solinmagan degani emas. BMT doirasida aviatsiya xavfsizligi, garovga olish, portlatishlar, terrorizmni moliyalashtirish, yadroviy terrorizm va boshqa alohida xatti-harakatlarni jinoyat deb belgilovchi 19 ta universal xalqaro huquqiy instrument ishlab chiqilgan [1]. Demak, xalqaro-huquqiy yondashuv ko‘p hollarda terrorizmning muayyan usullari va shakllarini alohida konvensiyalar orqali taqiqlashga asoslanadi.

“Xalqaro jinoyat” tushunchasini qo‘llashda muhim huquqiy farq mavjud. Xalqaro jinoiy sud yurisdiksiyasidagi Rim statutida genotsid, insoniyatga qarshi jinoyatlar, urush jinoyatlari va agressiya jinoyati alohida ko‘rsatilgan; terrorizm esa mustaqil, alohida jinoyat toifasi sifatida kiritilmagan. Shu bilan birga, terroristik maqsad bilan sodir etilgan muayyan qilmishlar, agar tegishli tarkibiy belgilar mavjud bo‘lsa, insoniyatga qarshi jinoyat yoki urush jinoyati sifatida baholanishi mumkin. Shuning uchun xalqaro terrorizmni keng ma’noda xalqaro xavfsizlikka qarshi transmilliy jinoyatchilik hodisasi, tor yuridik ma’noda esa tegishli xalqaro konvensiyalar va milliy qonunchilik bilan jinoyatlashtirilgan qilmishlar majmui sifatida tavsiflash aniqroqdir.

Xalqaro terrorizmning asosiy belgilari quyidagilardan iborat: birinchidan, zo‘ravonlik yoki zo‘ravonlik bilan tahdid; ikkinchidan, fuqarolar, davlat organlari yoki xalqaro tashkilotlarga bosim o‘tkazish maqsadi; uchinchidan, qo‘rquv va beqarorlik keltirib chiqarish; to‘rtinchidan, faoliyatning transchegaraviy elementi; beshinchidan, tashkiliy, moliyaviy yoki axborot ko‘magining xalqaro tarmoqlar orqali amalga oshirilishi. Ushbu belgilar har bir holatda dalillar asosida aniqlanishi

LAW, POLICY AND SOCIETY ПРАВО, ПОЛИТИКА И ОБЩЕСТВО - HUQUQ, SIYOSAT VA JAMIYAT
ILMIY-TAHLILIY JURNAL
Issue - 11(2026) / ISSN 3030-3052 Available at www.uznauka.uz

lozim; siyosiy qarash, e'tiqod yoki millatning o'zi terroristik jinoyat mavjudligini anglatmaydi.

Xalqaro terrorizmga qarshi kurashning xalqaro-huquqiy asoslari. Xalqaro terrorizmga qarshi kurashning markaziy institutsional maydoni Birlashgan Millatlar Tashkilotidir. BMT Bosh Assambleyasi 2006-yil 8-sentabrda 60/288-son rezolyutsiya bilan BMTning Global aksilterror strategiyasini konsensus asosida qabul qildi [2]. Strategiya to'rt ustunga tayanadi: terrorizm tarqalishiga sharoit yaratuvchi omillarni bartaraf etish; terrorizmning oldini olish va unga qarshi kurashish; davlatlarning salohiyatini mustahkamlash hamda BMT tizimining rolini kuchaytirish; inson huquqlari va qonun ustuvorligini ta'minlash.

Xavfsizlik Kengashining 2001-yil 28-sentabrdagi 1373-son rezolyutsiyasi davlatlar uchun muhim majburiyatlarni belgiladi. Jumladan, davlatlar terrorizmni moliyalashtirishning oldini olishi va uni jinoyat deb belgilashi, terroristik faoliyatga aloqador mablag' va aktivlarni muzlatishi, terroristik guruhlarga moliyaviy yoki boshqa resurslar berilishiga yo'l qo'ymasligi, axborot almashishi va tergov-sud ishlarida hamkorlik qilishi lozim [3]. Rezolyutsiya BMT Xavfsizlik Kengashi Terrorizmga qarshi kurash qo'mitasining faoliyati uchun ham asos bo'ldi.

Xalqaro konvensiyalar alohida jinoyat tarkiblarini belgilash orqali davlatlar o'rtasida huquqiy hamkorlikni ta'minlaydi. Jumladan, 1979-yilgi Garovga olishga qarshi xalqaro konvensiya, 1997-yilgi Terroristik portlatishlarga qarshi xalqaro konvensiya, 1999-yilgi Terrorizmni moliyalashtirishga qarshi xalqaro konvensiya va 2005-yilgi Yadroviy terrorizm harakatlariga qarshi xalqaro konvensiya shular jumlasidandir [4], [9], [10]. Ushbu hujjatlar davlatlardan tegishli qilmishlarni jinoyat deb belgilash, yurisdiksiyani o'rnatish, gumon qilinayotgan shaxslarni

LAW, POLICY AND SOCIETY ПРАВО, ПОЛИТИКА И ОБЩЕСТВО - HUQUQ, SIYOSAT VA JAMIYAT
ILMIY-TAHLILIY JURNAL
Issue - 11(2026) / ISSN 3030-3052 Available at www.uznauka.uz

jinoiy javobgarlikka tortish yoki ekstraditsiya qilish, o‘zaro huquqiy yordam ko‘rsatishni talab etadi.

Xalqaro hamkorlikning amaliy shakllari quyidagilarni qamrab oladi: tezkor-qidiruv va razvedka ma’lumotlarini almashish; terrorizmni moliyalashtirish kanallarini aniqlash; aktivlarni muzlatish va musodara qilish; ekstraditsiya va o‘zaro huquqiy yordam; chegara va transport xavfsizligini kuchaytirish; internetdagi terroristik targ‘ibotga qonuniy choralar ko‘rish; terroristik faoliyatdan qaytgan shaxslarni reabilitatsiya qilish va reintegratsiya dasturlarini amalga oshirish. Bunda dalillarning maqbulligi, shaxsning aybsizlik prezumpsiyasi, qiynoqlardan himoya va odil sudlov kafolatlari saqlanishi shart.

Dalillar, statistik faktlar va xalqaro tadqiqotlar natijalari. Xalqaro terrorizm ko‘lamini baholashda statistik ma’lumotlar muhim, biroq ularni to‘g‘ri talqin qilish zarur. Institute for Economics & Peace tashkilotining Global Terrorism Index 2025 hisobotida 2024-yil davomida dunyoda 3 492 ta terroristik hujum qayd etilgani, terrorizm oqibatida 7 555 kishi halok bo‘lgani va kamida 66 davlatda terroristik hodisa sodir bo‘lgani ko‘rsatilgan [5]. Hisobotga ko‘ra, 2023-yilga nisbatan o‘limlar soni 13 foizga, hujumlar soni esa 3 foizga kamaygan (1-jadval).

1-jadval. Global Terrorism Index 2025 ko‘rsatkichlari (2024-yil) [5]

Ko‘rsatkich	2024-yil natijasi	Tahliliy ahamiyati
Terroristik hujumlar	3 492 ta	Hujumlar soni 2023-yilga nisbatan 3% kamaygan.

LAW, POLICY AND SOCIETY ПРАВО, ПОЛИТИКА И ОБЩЕСТВО - HUQUQ, SIYOSAT VA JAMIYAT
ILMIY-TAHLILIY JURNAL
Issue - 11(2026) / ISSN 3030-3052 Available at www.uznauka.uz

Ko‘rsatkich	2024-yil natijasi	Tahliliy ahamiyati
Terrorizm oqibatidagi o‘limlar	7 555 kishi	O‘limlar soni 13% kamaygan, biroq insoniy talofat yuqori darajada.
Hodisa qayd etilgan davlatlar	66 ta davlat	Tahdid geografik jihatdan keng va turli mintaqalarga tarqalgan.

Ushbu raqamlar ikki muhim xulosani ko‘rsatadi. Birinchidan, global miqyosda hujumlar va qurbonlar sonining kamayishi ijobiy tendensiya bo‘lsa-da, 66 davlatda hodisa qayd etilgani terrorizmning xalqaro tusini saqlab qolayotganini anglatadi. Ikkinchidan, umumiy ko‘rsatkichlarning pasayishi barcha mintaqalarda xavf bir xil kamayganini bildirmaydi. Hisobot Sahel mintaqasini terrorizm oqibatidagi o‘limlar eng ko‘p to‘plangan hududlardan biri sifatida qayd etadi; mintaqada zaif davlat institutlari, qurolli mojarolar va transchegaraviy tarmoqlar tahdidni kuchaytiruvchi omillar sifatida ko‘rsatiladi.

Tadqiqot natijalarini talqin qilishda metodologik cheklovlarni ham hisobga olish lozim. Global Terrorism Index hujumlar, o‘limlar, jarohatlar va garovga olinganlar kabi ko‘rsatkichlarni birgalikda baholaydi hamda besh yillik vaznlangan yondashuvdan foydalanadi [6]. Shu sababli indeksdagi o‘rin yoki ballni faqat bir yildagi hujumlar soni bilan tenglashtirish noto‘g‘ri. Bundan tashqari, mojaroli hududlarda ma’lumot yig‘ish qiyinligi, hodisalarni tasniflashdagi farqlar va xabar qilinmagan voqealar statistikaga ta’sir qilishi mumkin.

Maqola doirasida xalqaro hujjatlar va statistik ma’lumotlarning qiyosiy tahlili quyidagi natijalarni berdi: terrorizmga qarshi huquqiy mexanizm yagona

LAW, POLICY AND SOCIETY ПРАВО, ПОЛИТИКА И ОБЩЕСТВО - HUQUQ, SIYOSAT VA JAMIYAT
ILMIY-TAHLILIY JURNAL
Issue - 11(2026) / ISSN 3030-3052 Available at www.uznauka.uz

ta’rifga emas, balki ko‘plab universal konvensiyalar va Xavfsizlik Kengashi rezolyutsiyalariga tayangan; moliyalashtirishga qarshi choralar terroristik tarmoqlar faoliyatini cheklashda muhim o‘rin tutadi; terrorizmning geografiyasi o‘zgaruvchan bo‘lib, xavf zaif boshqaruv, mojarolar va ijtimoiy-iqtisodiy beqarorlik bilan kuchayishi mumkin; samarali qarshi kurash faqat kuch ishlatish bilan cheklanmasdan, oldini olish, ta’lim, ijtimoiy integratsiya va inson huquqlarini himoya qilishni ham qamrab olishi kerak. Bu xulosalar muallifning mavjud hujjatlar va ochiq statistik ma’lumotlar asosidagi tahliliy umumlashtirishidir; ular alohida dala tajribasi yoki mustaqil statistik so‘rov natijasi sifatida taqdim etilmaydi.

O‘zbekiston Respublikasida terrorizmga qarshi kurashning huquqiy asoslari va xalqaro hamkorlik. O‘zbekiston Respublikasida terrorizmga qarshi kurash milliy qonunchilik va xalqaro majburiyatlar asosida amalga oshiriladi. “Terrorizmga qarshi kurash to‘g‘risida”gi Qonun terrorizmdan shaxs, jamiyat va davlat xavfsizligini ta’minlash, suverenitet va hududiy yaxlitlikni himoya qilish, fuqarolar tinchligi va millatlararo totuvlikni saqlashni asosiy maqsadlardan biri sifatida belgilaydi [7].

O‘zbekiston Respublikasi Jinoyat kodeksining 155-moddasida terrorizm uchun jinoiy javobgarlik nazarda tutilgan [8]. Modda mazmunida shaxs yoki mol-mulk uchun xavf tug‘diradigan zo‘ravonlik, kuch ishlatish yoki boshqa harakatlar yoxud shunday harakatlar bilan tahdid qilish orqali davlat organi, xalqaro tashkilot, mansabdor shaxs yoki boshqa shaxslarni muayyan harakatni bajarishga yoki undan tiyilishga majburlash kabi belgilar aks etgan. Jinoyat kodeksida terroristik faoliyat bilan bog‘liq boshqa qilmishlar, jumladan terroristik maqsadlarda tayyorgarlik ko‘rish va terrorizmni moliyalashtirish uchun ham javobgarlik belgilangan.

LAW, POLICY AND SOCIETY ПРАВО, ПОЛИТИКА И ОБЩЕСТВО - HUQUQ, SIYOSAT VA JAMIYAT
ILMIY-TAHLILIY JURNAL
Issue - 11(2026) / ISSN 3030-3052 Available at www.uznauka.uz

Milliy qonunchilikning xalqaro standartlarga muvofiqligi faqat jazo choralarining mavjudligi bilan o‘lchanmaydi. Muhim jihatlar — terroristik faoliyatni aniq va oldindan tushunarli belgilash, aybni isbotlash, sud nazorati, himoyachi yordami, noqonuniy usullar bilan olingan dalillardan foydalanmaslik, shuningdek, terrorizmga qarshi choralarni kamsitishsiz qo‘llashdir. Bu talablar xavfsizlik va inson huquqlari o‘rtasidagi muvozanatni ta’minlaydi.

O‘zbekiston uchun Markaziy Osiyoda mintaqaviy hamkorlik alohida ahamiyatga ega. Terroristik tarmoqlar chegaralarni kesib o‘tishi mumkinligi sababli chegara xavfsizligi, moliyaviy monitoring, huquqni muhofaza qiluvchi organlar o‘rtasida axborot almashish, ekstraditsiya va huquqiy yordam mexanizmlarini takomillashtirish zarur. Shu bilan birga, yoshlar orasida huquqiy savodxonlikni oshirish, internetdagi zo‘ravon ekstremistik targ‘ibotga qarshi ma’rifiy ishlar olib borish va ijtimoiy moslashuv dasturlarini rivojlantirish profilaktikaning muhim yo‘nalishlaridir.

Muammolar va ularni bartaraf etish bo‘yicha takliflar. Birinchi muammo — terrorizmga oid universal ta’rif masalasidagi farqlar. Bu holat xalqaro hamkorlikda ayrim qilmishlarni tasniflash va ekstraditsiya masalalarida murakkablik tug‘dirishi mumkin. Taklif: xalqaro konvensiyalardagi mavjud jinoyat tarkiblarini uyg‘un qo‘llash, milliy qonunchilikdagi ta’riflarni xalqaro majburiyatlar bilan muvofiqlashtirish va siyosiy qarashlarni jinoyat tarkibi bilan adashtirmaslik.

Ikkinchi muammo — terrorizmni moliyalashtirishning yashirin va murakkab kanallari. Taklif: moliyaviy razvedka organlari salohiyatini oshirish, shubhali operatsiyalarni qonuniy asosda tahlil qilish, xalqaro moliyaviy axborot almashuvini

kuchaytirish hamda xayriya va notijorat faoliyatining qonuniyligini asossiz cheklamasdan, xavfga asoslangan nazoratni qo‘llash.

Uchinchi muammo — raqamli makondan foydalanish. Terroristik guruhlar internet orqali targ‘ibot, yollash va aloqa o‘rnatishga urinishi mumkin. Taklif: raqamli savodxonlikni oshirish, noqonuniy kontentga nisbatan qonuniy va mutanosib choralar ko‘rish, dalillarni saqlash va kibertergov imkoniyatlarini rivojlantirish. Bunda so‘z erkinligi va shaxsiy hayot daxlsizligi cheklovlari faqat qonuniy, zarur va mutanosib bo‘lishi kerak.

To‘rtinchi muammo — terrorizmga qarshi kurashda inson huquqlarining buzilishi xavfi. Asossiz ushlab turish, qiynoqlar, kamsitish yoki adolatsiz sudlov xavfsizlik siyosatining qonuniyligini zaiflashtiradi va radikallashuvni kuchaytirishi mumkin. Taklif: barcha operativ choralar ustidan mustaqil sud va parlament nazoratini ta’minlash, shikoyat mexanizmlarini samarali yuritish, tergov va sud xodimlarini xalqaro standartlar bo‘yicha muntazam o‘qitish.

XULOSA. Tadqiqot natijalari xalqaro terrorizm zamonaviy xalqaro xavfsizlikka jiddiy tahdid soluvchi, transchegaraviy xususiyatga ega murakkab jinoiy hodisa ekanini ko‘rsatadi. Uning xavfi faqat bevosita qurbonlar bilan cheklanmaydi: terrorizm davlat institutlariga ishonchni susaytiradi, iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishga to‘sqinlik qiladi, xalqaro munosabatlarda keskinlikni kuchaytiradi.

Xalqaro huquqda terrorizmning barcha ko‘rinishlarini qamrab oluvchi yagona universal ta’rif mavjud bo‘lmasa-da, 19 ta universal xalqaro huquqiy instrument, BMT Global aksilterror strategiyasi va Xavfsizlik Kengashining majburiy rezolyutsiyalari davlatlar uchun keng qamrovli huquqiy asos yaratgan. Terrorizmni mustaqil xalqaro jinoyat toifasi sifatida Rim statutida

LAW, POLICY AND SOCIETY ПРАВО, ПОЛИТИКА И ОБЩЕСТВО - HUQUQ, SIYOSAT VA JAMIYAT
ILMIY-TAHLILIY JURNAL
Issue - 11(2026) / ISSN 3030-3052 Available at www.uznauka.uz

ko‘rsatilmaganligi hamda muayyan terroristik qilmishlarning boshqa xalqaro jinoyatlar tarkibiga kirishi mumkinligi huquqiy tahlilda alohida e’tiborga olinishi lozim.

Global Terrorism Index 2025 ma’lumotlariga ko‘ra, 2024-yilda 3 492 ta hujum, 7 555 nafar halok bo‘lgan shaxs va 66 ta zarar ko‘rgan davlat qayd etilgan. Ayrim umumiy ko‘rsatkichlar pasayganiga qaramay, terrorizmning keng geografiyasi va mintaqaviy notekisligi tahdid saqlanib qolayotganini anglatadi. Statistik ma’lumotlar terrorizmga qarshi siyosatni shakllantirishda zarur, biroq ularni metodologik cheklovlarni hisobga olgan holda talqin qilish kerak.

O‘zbekiston sharoitida terrorizmga qarshi kurashning samaradorligi milliy qonunchilikni xalqaro standartlarga uyg‘unlashtirish, moliyalashtirish kanallarini to‘sish, mintaqaviy hamkorlikni kuchaytirish, raqamli xavflarga qarshi salohiyatni oshirish va profilaktika choralarini rivojlantirishga bog‘liq. Eng muhim tamoyil shuki, terrorizmga qarshi kurash qonun ustuvorligi va inson huquqlariga hurmat asosida olib borilgandagina uzoq muddatli va barqaror natija beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. United Nations. Counter-Terrorism: International Legal Instruments; United Nations and the Rule of Law, Counter-Terrorism. https://www.un.org/counterterrorism/en/international-legal-instruments

2. United Nations General Assembly. The United Nations Global Counter-Terrorism Strategy, A/RES/60/288, 8 September 2006. https://www.un.org/counterterrorism/en/un-global-counter-terrorism-strategy

3. United Nations Security Council. Resolution 1373 (2001), S/RES/1373, 28 September 2001. https://digitallibrary.un.org/record/449020

4. United Nations Office of Counter-Terrorism. International Legal Instruments (1997 Terrorist Bombings Convention; 1999 Financing Convention; 2005 Nuclear Terrorism Convention). https://www.un.org/counterterrorism/en/international-legal-instruments

5. Institute for Economics & Peace. Global Terrorism Index 2025: Measuring the Impact of Terrorism. Sydney, 2025. https://www.economicsandpeace.org/wp-content/uploads/2025/03/GTI-2025-Briefing-web.pdf

6. Institute for Economics & Peace. Global Terrorism Index: Methodology and indicators. https://www.economicsandpeace.org/global-terrorism-index/

7. O‘zbekiston Respublikasining 2000-yil 15-dekabrdagi 167-II-son “Terrorizmga qarshi kurash to‘g‘risida”gi Qonuni.

8. O‘zbekiston Respublikasi Jinoyat kodeksi. 155-modda va terroristik faoliyat bilan bog‘liq normalar. https://lex.uz/acts/111457

9. United Nations. International Convention for the Suppression of the Financing of Terrorism, 1999.

10. United Nations. International Convention for the Suppression of Terrorist Bombings, 1997.